

No : 2021-117

Tarih : 30.12.2021

Konu : **Uluslararası Mali Gelişmeler (Ekim-Aralık 2021 - 3 Aylık Özet)**

Değerli okurlarımız,

2021 yılına veda ederken uluslararası bir network'ün parçası olarak, uluslararası vergi ve mali politikalar alanındaki gelişmeler konusunda bilgi ve değerlendirmelerimizi sizlerle paylaşmayı bir sorumluluk olarak görüyoruz.

Dünyada COVID-19 salgınının etkileri giderilmeye çalışılırken, küresel ölçekte artan lojistik sorunlar, birçok mal grubunda arz ve talep dengesizliği sebebiyle ortaya çıkan enflasyonist baskılar ve gelişmiş ülke merkez bankalarının piyasaya sundukları geniş fonlama döneminin sonuna geliyor olmamız önemli gündem maddelerini oluşturuyor. Bunun üzerinde bir de yeni COVID varyantları endişeleri ile ekonomik ve sosyal hayatın tekrar kısıtlanmaya başladığı bir küresel ortamı deneyimliyoruz.

Türkiye özelinde, bu yaşanan küresel gelişmelere ilave olarak, iktidar tarafından önce fiilen uygulamaya konulup sonra çerçevesi açıklanmaya çalışılan düşük faiz ve serbest kur kriterlerini baz alan yeni bir mali model denemesinin ilk sonuçları olarak yakın tarihin en yüksek döviz kuru dalgalanmasına ve enflasyonist sıçrama ile bozulan beklentilere şahit oluyoruz. Yeni yılda, bozulan mali dengeler sebebiyle bir dizi yeni mali düzenlemenin hayata geçirilmesi sürpriz olmayacaktır.

Bütün bu gelişmeler ülkelerin mali yönetimlerine önemli vergisel tedbir ve düzenlemeler alma zorunluluğu getirmektedir. Bu kapsamda, dünyada yaşanan mali gelişmeleri gözlemleyerek, önce yabancı ülkelerde yaşanan gelişmelerle başlayacağız, sonra OECD gibi uluslararası kuruluşların vergi ve mali gündemlerine değindikten sonra Türkiye'de yaşanan önemli uluslararası gelişmeleri başlıklar olarak iletacağız.

- **Ülke Gelişmeleri**

Fransa; Elektronik faturalama (e-invoicing) ve raporlama zorunluluğu 18 ay ertelendi

Fransa'da Eylül 2021'de yapılan düzenlemeler ile 1 Ocak 2023 tarihinden geçerli olmak üzere geniş kapsamlı elektronik belge ve fatura düzenleme ve elektronik raporlama yükümlülükleri getirilmişti. Vergi mükelleflerinin ve idarenin yapması gereken düzenlemeler ve uyum süreçleri dikkate alınarak söz konusu yükümlülükler 18 ay süre ile (1 Temmuz 2024) ertelenmiştir.

İsveç; "Yönetim Kurulu Ücreti" (Board fees) ödeme ve vergilendirme yöntemi değişti

İsveç'te şirket yönetim kurulu üyeliği karşılığında kişilere değil kurumlara ödeme yapmaya izin veren düzenleme yüksek idari mahkeme tarafından iptal edilmiştir. Söz konusu mahkeme kararı uyarınca, yönetim kurulu üyeliği gibi kişisel olarak yerine getirilmesi gereken bir sorumluluk karşılığında sadece kişilere ödeme yapılabileceğine hüküm verilmiştir. Bu durumda, elde edilen gelir (yönetim kurulundaki kişinin İsveç'te yerleşik olup olmamasına bakılmaksızın) İsveç'te "ücret geliri" olarak vergilendirilmek durumunda kalacağından, yabancı (*non-resident*) yönetim kurulu üyeleri için potansiyel bir "çifte vergilendirme riski" doğurabilir. Şirketlerin İsveç'teki iştiraklerine atanan yabancı yönetim kurulu üyelerinin kendi yerleşik oldukları ülkedeki tabi oldukları vergi rejimi ve İsveç ile aralarında olan "çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması" gibi detaylara bakarak en uygun yöntemi belirlemek için danışmanlarına başvurularını önerilir.

Kanada; 2021 yılı içinde önemli Transfer Fiyatlaması düzenlemeleri yapıldı

Çok uluslu şirketlerin Kanada vergi idaresine karşı kazandıkları Transfer Fiyatlaması konulu bazı vergi davalarından sonra, Kanada hükümeti Transfer Fiyatlaması uygulamalarında kısıtlayıcı bazı değişikliklere gitmeye karar vermiştir. Özellikle, yabancı grup şirketlerin elde ettikleri ve Kanada'da vergilenmeyen bazı gelir türlerini (satış komisyonu, pazarlama gideri vb) yeniden tanımlama (*re-charterisation*) yoluyla Kanada'da vergiye tabi bir gelir unsuru olarak kabul ederek vergi tarhiyatı yapma yoluna gitme eğilimi artmıştır. Ayrıca, emsal bedel belirlenmesi ve yurtdışına örtülü kar aktarımı gibi değerlendirilebilecek haller için vergi mükelleflerine ilave sorumluluklar getirilmektedir.

Söz konusu düzenlemeler ışığında, Kanada'da faaliyet gösteren yabancı şirketlerin gelecek yıllarda en önemli vergi ihtilafı konularının başında Transfer Fiyatlaması konularının olması beklenmektedir; bu sebeple şirketlerin mali politikalarını belirlerken Transfer Fiyatlaması uzmanları ile danışarak ilerlemeleri tavsiye edilmektedir.

İspanya; Yurtdışındaki Holding şirketinin sadece vergi istisnasından yararlanmak amacıyla kurulduğu ispatlanmadıkça AB vergi avantajları reddedilemez

İspanya'da vergi mahkemesinin verdiği bir kararda, İspanya'daki şirketten Lüksemburg'daki ana şirkete aktarılan temettüler (kar dağıtımı) üzerinden AB mevzuatına göre (*parent-subsidiary-directive*) yararlanılan vergi istisnasının reddedilerek şirkete cezalı vergi tarhiyatı yapan İspanya vergi idaresinin kararı iptal edilmiştir. Söz konusu örnekte, vergi idaresi çok uluslu şirketin ana ortaklarının AB dışında (Katar'da) mukim olduğu gerekçesiyle AB içinde uygulanan vergi avantajlarından yararlanmasının mümkün olmadığını iddia etmiştir. Vergi mahkemesi kararında ise ana ortakların nerede mukim olduğuna bakılmaksızın, İspanya şirketinin ortağı olan Lüksemburg'daki holding şirketinin vergi mukimlik statüsünün dikkate alınması gerektiği ve bu holding şirketinin varlığının Lüksemburg makamlarınca kabul edilmiş olması ve başka yatırımları da olan gerçek bir holding şirketi vasıfları taşımasının İspanya vergi idaresi tarafından göz ardı edilemeyeceği ve bu sebeple AB içinde kar payı aktarımlarına tanınan vergi avantajlarından yararlanmasının mümkün olduğu sonucuna varılmıştır.

Örnek olay, ara-holding şirketleri kullanarak AB içinde yatırım yapan AB dışı ülkeler için (Türkiye gibi) özellikle önem arz etmektedir. Söz konusu mahkeme kararının ara holding şirketinin varlığı

(*substance*) ve iktisadi amaçlarına (*economical purpose*) atıf yaparak vergi istisnası uygulamasını koşullu olarak kabul ettiğine de dikkat çekilmesi gerekmektedir.

Malezya; 2022 Bütçesi ülkenin ekonomik koşullarını iyileştirmek için önemli vergisel düzenlemeler getiriyor

Dünya üzerinde birçok ülkede olduğu gibi yıl sonu yaklaşırken yeni mali yılın bütçeleri ile birlikte önemli mali düzenlemeler de hayata geçirileceği açıklanıyor. Malezya'nın 2022 yılı mali bütçesinde aşağıdaki önemi vergisel düzenlemeler yer alıyor:

- Dolaylı vergiler için özel bir gönüllü beyan sistemi (vergi affı benzeri) hayata geçirilecek
- Malezya şirketlerinin yurtdışından elde ettikleri gelirlere uygulanan vergi istisnası kaldırılacak
- Şirketlerin kullanılmayan zararlarının taşınma süresi 7 yıldan 10 yıla çıkartılacak
- Belirli mali kriterleri (ciro, aktif, karlılık gibi) aşan şirketlere bir defalık 33% ek vergi uygulanacak (*cukai-makmur*)
- Dijital ekonomi yoluyla sunulan mal ve hizmetlerin vergilendirilmesi genişleyecek

Bu düzenlemeler Malezya ekonomisinin iyileştirilmesi, ekonomik reformların sürdürülebilmesi ve bu esnada zorluk çeken alt gelir gruplarına destek sağlanabilmesi amacıyla Malezya ailesi (*Keluarga Malaysia*) sloganı ile bir ülkesel kalkınma programının parçası olarak açıklanmıştır.

Hollanda; Şirketlerin vergi gruplandırması (*tax grouping*) koşullarını değiştiren düzenlemeler parlamentoda kabul edilmedi

Hollanda Maliye Bakanlığı tarafından sunulan şirketlerin vergi gruplandırması (*tax grouping*) altında yer alabileceği koşulları sıkılaştıran ve daha fazla şirketi münferit olarak vergilendirmeyi amaçlayan teklifler meclis grubu tarafından kabul edilmemiştir. Maliye Bakanlığı gelişme sonrası meclisten gelen itiraz ve kaygıları dikkate alarak vergi gruplandırması konusunda yeni bir çalışma yapacaklarını açıkladılar.

Yunanistan; "Beyin göçü" ile ilgili sunulan düzenlemeler hayata geçirildi

Yunanistan'da "beyin göçü" (*brain regain*) olarak adlandırılan nitelikli çalışan, yönetici ve girişimci personelin Yunanistan'a taşınmasını teşvik eden düzenlemelerin nasıl uygulanacağına yönelik açıklamalar yapılarak söz konusu teşvikler hayata geçirilmiştir. Söz konusu düzenlemeler kapsamında Yunanistan'a göç eden personel 7 yıl boyunca Yunanistan kaynaklı gelirleri üzerinden 50% vergi istisnasından yararlanmaya hak kazanmaktadır.

Rusya; 2022 yılında önemli vergisel değişiklikler hayata geçiriliyor

Rusya'da hayata geçirilen bir dizi yasal değişiklik ile 1 Ocak 2022'den geçerli olmak üzere önemli vergi değişiklikleri hayata geçiriliyor. Çok kapsamlı değişikliklerin içinde emlak vergileri (*property*

tax), kurumlar vergisi (*corporate tax*), kişisel gelir vergisi (*personal income tax*), birleştirilmiş vergi ödeme sistemi (*unified tax payment system*) ve bazı sektörlerde özgü vergi düzenlemeleri yer alıyor. Rusya'da faaliyet gösteren şirketlerin ve kişilerin konu hakkında bilgi alıp etkilerini değerlendirmek için uzman görüşü almaları tavsiye edilir.

Lüksemburg; Kritik sektörlere yapılan yabancı yatırımların gözetlenmesi konusunda yeni bir kanun tasarısı gündeme geldi

AB tarafından daha önce yapılan bazı uyarıları takiben, Lüksemburg tarafından kritik sektörlere yapılan yabancı yatırımların gözlemlenmesi ve gerekirse bazı yaptırımların uygulanmasını öngören kanun tasarısı gündeme getirildi. Özellikle altyapı (enerji, ulaşım, su, kamu sağlığı) ve kritik teknolojik sektörler (yapay zeka, robotik, nano-teknoloji, bio-teknoloji) gibi alanlarda yabancı yatırımlar arasında potansiyel olarak güvenlik ve/veya kamu düzeni bakımından risk taşıyanlar gözlem altına alınabilecek. İlgili kanun tasarısının hükümetin ülkenin yabancı sermaye çekme konusundaki cazibesi ile ülke çıkarlarının korunması arasındaki ince çizgiyi gözeterek hazırlandığı ifade ediliyor. Henüz tasarı halinde olan bu düzenlemenin yeni yılda yasalaşması beklenebilir. Bu durumda, AB içinde diğer merkez ülkelerin de aynı yöntemleri izlemesi mümkündür.

AB; Çokuluslu Şirketler için ilave raporlama (public CbCR) sistemi kabul edildi.

5 yıllık uzun tartışmalardan sonra, AB Konseyi "kamuya açık" (*public*) bilgi değişimi ve raporlama (*country-by-country reporting - CbCR*) standartlarını oy çokluğu ile kabul etti. Daha önce yapılan düzenlemeler ile vergi idareleri arasında bilgi değişimi (*information exchange*) ve ülke bazlı raporlama kuralları kabul edilmişti. Belirli mali eşikleri aşan ve AB içinde ticari faaliyet gösteren çok uluslu şirketler bu düzenleme ile bazı mali bilgilerini (çalışan sayısı, gelir, vergi matrahı, vergi yükü vb) ülke bazında ve kamuya açık olarak raporlamak zorunda kalacaklar. Söz konusu düzenleme ile çokuluslu şirketleri idari denetimlere ilave olarak kamu denetimi (*public scrutiny*) yoluyla daha fazla hesap verebilir konuma getirmek için ilave şeffaflık tedbirleri (*transparency rules*) getirilmiş olmaktadır.

- **OECD ve Diğer Uluslararası Kuruluşlar**

Covid döneminde vergisel olarak önemli gelişmeler oluyor. Ülkeler finansal güçleri ve bütçe durumlarına göre vergi indirimlerine giderken bazı ülkelerde de bir defalık vergiler ihdas edildiğini veya mevcut vergi oranlarında artışlar olduğunu görüyoruz.

BEPS ve MLI:

OECD bünyesinde devam eden vergi kayıp ve kaçakları ile mücadele uluslararası eylem planı (BEPS) kapsamında çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmalarında değişiklik yapan çerçeve anlaşması (Multilateral Instrument - MLI) en son Seyşeller ve İzlanda tarafından da onaylandı.

En son Belçika, Hollanda, Katar ve Estonya onay prosedürünü tamamlamıştı.

Söz konusu metne ulaşmak için [tıklayınız](#).

1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla 850 çifte vergilendirmeyi önleme anlaşması açısından yürürlüğe girmiş olan MLI, diğer imzacı ülkelerin de onay prosedürlerinin tamamlanmasıyla toplamda 1750 anlaşma için geçerli olacaktır.

Söz konusu anlaşma Türkiye’de de onaylanması için TBMM gündemine sunulmuştur. Onaylanması halinde Türkiye’nin imzaladığı çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları uygulamasında önemli değişikliklere yol açabilecek bu anlaşmanın içeriği ve sürecinin takip etmek için vergi danışmanlarınızla temas içinde olmanızı ve bültenlerimizi yakından takip etmenizi önemle hatırlatmak isteriz.

OECD; 21 ülke için Transfer Fiyatlandırması Ülke Profilleri güncellendi

Türkiye profilinin Temmuz 2021’de güncellendiği bu çalışmada toplam ülke sayısı 63 olmuştur. Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Fransa, Gürcistan, Almanya, Endonezya, İrlanda, İtalya, Letonya, Malezya, Meksika, Peru, Polonya, Seyşeller, Singapur, Güney Afrika ve İsveç’te güncellemeler yapılmış ve Arnavutluk, Maldivler ve Kenya için ilk defa [yayımlanmıştır](#).

OECD; Ar-Ge Tevşikleri için Veri Tabanını ve Ülke Profillerini güncelledi

Türkiye’nin Avrupa Birliği ortalamasının üzerinde yer aldığı teşviklerle ilgili ülke profilini [linki](#) tıklayarak inceleyebilirsiniz.

Söz konusu metne ulaşmak için [tıklayınız](#).

OECD; global şirketlerin ülkelere adil vergi bırakmasını sağlayan mekanizma onaylandı

1996’da G7 liderliğinde başlayan ve Zararlı Vergi Rekabetini son 25 yıldır adım adım azaltmaya çalışan mekanizma 140 ülkenin dahil olduğu forum ile kabul edildi. İkili bir yapı ile ele alınan yaklaşımla önce bu kurumların karlarının %25’ini varlığı (presence) olmasa da diğer ülkelere aktarması ve 2023 yılında da asgari %15 kurumlar vergisi oranında anlaşma sağlandı.

Söz konusu metne ulaşmak için [tıklayınız](#).

OECD; Üyelerin GSMH/Vergi Gelirleri istatistikleri yayımlandı

2020 yılı baz alınarak yapılan çalışmada Danimarka %46,5 ile birinci sırada yer alırken son sırada %17,9 ile Meksika yer aldı. OECD ortalamasının %33,5 olduğu ve Türkiye’nin %23,9 ile ortalamanın altında yer aldığı görüldü. Türkiye milli gelir / vergi yükü oranında sadece 5 ülkeyi geride bırakarak düşük vergi geliri toplayan ülkeler arasında yer aldı.

- **Ülkemizde Neler Var?**

Bu dönemde Türkiye’de gerçekleşen uluslararası vergilendirme konusundaki önemli gelişmeleri de şu şekilde özetleyebiliriz:

Türkiye; Çifte Vergileme Anlaşmalarının sayısı artıyor

Angola – Türkiye; Türkiye Cumhuriyeti ile Angola Cumhuriyeti arasında Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması akdedilmesine ilişkin ikinci tur müzakereler 6-7 Aralık 2021 tarihleri arasında video konferans yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Nijerya – Türkiye; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması 20 Ekim 2021 tarihinde Abuja’da imzalanmıştır.

Kore – Türkiye; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti hükümeti arasında gelir üzerinden alınan vergilerde çifte vergilendirmeyi önleme ve vergi kaçakçılığı ile vergiden kaçınmaya engel olma anlaşması 22 Ekim 2021 tarihinde Seul’ de imzalanmıştır.

- Anlaşma iki ülke Parlamentosu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girecektir. Revize edilen Anlaşma’nın uygulanmasına başlandığı tarihten itibaren eski Anlaşma hüküm ifade etmeyecektir.
- Anlaşma ile kazanç unsurları itibariyle gelirin hangi ülkede vergilendirileceği, gelirin iki ülkede de vergilendirilmesi durumunda ise çifte vergilendirmenin nasıl önleneceği belirlenmektedir. Gelirin elde edildiği ülkenin vergilendirme hakkı kar payı, faiz ve gayrimaddi hak bedellerinde belirli oranlarla sınırlandırılmaktadır.
- Türkiye’nin, imzalanan bu anlaşma ile bugüne kadar sonuçlandırıldığı Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmalarının sayısı 97’ye ulaşmış olup, bunlardan 86’sı yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Venezuela – Türkiye; Türkiye ile Venezuela arasında imzalanan Çifte Vergileme Anlaşmasının yürürlük tarihi 14 Ekim 2021 olarak belirlenmiştir.

- Belirlemeyi yapan 4835 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı 23 Kasım 2021 tarihli Resmî Gazetede yayımlanmıştır.
- Söz konusu kararname ile Türkiye ile Karadağ arasındaki “Yatırımların Karşılıklı Teşviki Anlaşması’nın yürürlük tarihi de 17 Mart 2020 olarak belirlenmiştir.

İhracat Genelgesinde düzenlemeler yapılmış ve ülke listeleri güncellenmiştir.

İlk olarak 2018-32/48 nolu Tebliğ ile ihracat bedellerinin Türkiye’ye getirilmesine ilişkin düzenlemeler yapılmıştı. Gelişmelere göre uygulama süresi 2 defa uzatılmıştı. 4 Mart 2020 tarihine kadar devam edecekken (2018-32/55 nolu Tebliğ ile) süresiz olarak uzatılmıştır. Konuya ilişkin ayrıntıların ve usullerin yer aldığı İhracat Genelgesi TCMB web sayfasında yayımlanmıştır.

15.02.2022

Bu bültende geçen herhangi bir konuyla ilgili sorularınız için danışmanlarımıza ulaşabilirsiniz.

Sevgi ve saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Taxia & Taxademy